

IPARRALDEKO MENDIAK

ARABA

A.4

Urkiola

Historia, geografia eta paisaiaren aldetik interes handia duen eskualde adierazgarri bat da. Mendi—mazela urri eta gogorretako kareharrizko haitz handien eta behoko eremuetako pagadi itxien artean alde handia dago, eta harkaitzetako eta basoetako faunaren biodibertsitatea garrantzitsua da. Fenomeno karstikoez markatzen dituzte mendi hauek: arrakalak, sakanak, amildegiak eta leizeak. Ospetsuena Anboto mendia, Mari Anbotoko Damaren bi-

zilekuaren, horma bertikalean dagoena da. Eskualde horren izaera mitologikoa bertako mito eta kondairen ahozko tradizio aberatsean islatzen da. Ondorengo kristautze—prozesua ere toki horietan hasi zen, historiaz eta espiritualtasunez beteriko Urkiolako Santutegiak erakusten duenez. Ere honetan ez dago hirigunerik, baina eskualdeko biztanleak Urkiolara joan dira mendeetan zehar beren artaldeak bazkatu, zura bildu edo beraien jankoei otoitz egitera.

FIGURA ETA NEURRI BABESLEAK

- Parke Naturala (1989) // IKT (Interes Komunitarioko Tokiak).

LANERAKO GAIAK

- Eskualdearen jatorri geologikoa: Kantauriko eta Mediterraneoeko isurialdeen banalerroa.
- Paisaiaren interpretazioa: kareharrizko gailurrak, basoak, haraneko gunek.
- Urkiolako beste parkea: kobazuloak eta fenomeno karstikoak, lurpeko mundua.
- Basoko landaketak: espezieen identifikazioa, beraien erabilera, basoko lan nagusiak.
- Urkiolako landaredia: harkaitzak, zohikaztegiak, haritzia, pagadia, artadia.
- Harkaitzetako fauna. Haitzetako hegaztiak: Sai arrea.
- Urkiolako ugaztunak: morfologia, ohiturak, oinatzak eta arrastoak.
- Hagina: zuhaitz sakratua, ezaugarriak, erabilerak, bitxikeriak.
- Espazioaren gaineko eragina: harrobiak, hiriguneak, turismoa.
- Usadio tradizionalak: ikazkina, elurtegiak, artzaintza, Olaetako burdinola, Olaeta mendiko baso—trenbidea.
- Kristautze—prozesua Bizkaian.
- Aramaioako haraneko historia eta ondarea.
- Istorioak, kondairak eta ohiturak; Santa Kruz apaiza, Mari, Barajueneko Jauna.
- Nola lagundu dezakegun: boluntario—lana naturaguneetan. "Urkiolako Lagunak".